

K O N I N K L I J K E N E D E R L A N D S E
A K A D E M I E V A N W E T E N S C H A P P E N

Laudatio voor Alexander Rinnooy Kan, winnaar van de Akademiepenning 2014

Uitgesproken op 26 mei 2014 door Pearl Dykstra, juryvoorzitter (alleen het gesproken woord telt)

Dames en heren,

Als er iemand is die de Akademiepenning verdient, dan is dat wel Alexander Rinnooy Kan. Toen wij als jury de lijst met voordrachten doornamen, vroegen we ons zelfs hardop af: Rinnooy Kan? Heeft hij de penning dan nog niet ontvangen?

De Akademiepenning wordt toegekend aan personen die zich in Nederland zeer verdienstelijk hebben gemaakt voor de bloei van de wetenschap.

Waarom vindt de KNAW het belangrijk om zo'n penning uit te reiken?

De penning is een eerbetoon aan hen die veel voor de wetenschap betekenen, met name voor de verankering van wetenschap in de samenleving.

Wat voor mensen kunnen dat dan zijn?

1. De penning is voor mensen die substantieel bijdragen aan een goed wetenschappelijk klimaat.
2. Of de penning is voor mensen die de agenda van de wetenschap helpen bepalen.
3. Of de penning is voor bruggenbouwers.

Bruggenbouwers tussen wetenschap en bedrijfsleven, tussen wetenschap en publiek, tussen wetenschap en politiek, tussen wetenschap en beleid.

Voldoet Alexander Rinnooy Kan aan een van deze eisen?

Welnee. Alle drie zijn ze zonder meer op hem van toepassing.

Laat ik de drie kwalificaties kort toelichten met elk een voorbeeld.

Ik begin met de **bruggenbouwer**.

Ik zou de tientallen nevenfuncties van Rinnooy Kan kunnen opnoemen.

Of ik zou kunnen vertellen hoe hij als voorzitter van de Sociaal-Economische Raad in een roerige tijd de sociale partners zo goed en zo kwaad als dat ging met elkaar in gesprek wist te houden.

Of ik zou kunnen memoreren dat Rinnooy Kan drie jaar achter elkaar de top-200 met invloedrijkste Nederlanders van *de Volkskrant* aanvoerde.

Maar, weet u, het is vaak beter als men anderen laat spreken.

Ik citeer daarom Agnes Jongerius.

Zij was de voorzitter van de FNV in de tijd dat Rinnooy Kan de voorzitter van de SER was.

Agnes Jongerius zei over Rinnooy Kan het volgende:

Ik citeer:

'Mensen met elkaar verbinden, heeft hij tot kunst verheven. Rinnooy Kan blinkt uit door zijn wellevendheid, gastvrijheid en de omvang van zijn adressenboekje.'

Einde citaat.

In dat adresboek van Rinnooy Kan staan niet alleen de namen en telefoonnummers van invloedrijke personen uit het bedrijfsleven, beleid en politiek.

Nee, dat adresboek bevat ook de namen van tal van wetenschappers.

Dat maakt Rinnooy Kan tot 'bruggenbouwer' bij uitstek.

Dan zijn functioneren als **agendabepaler**.

In 2007 was Rinnooy Kan voorzitter van de Commissie Leraren om te adviseren over het lerarentekort. Het advies is in de wandelgangen bekend als 'het rapport van 1 miljard'. Rinnooy Kan vond die aandacht voor geld begrijpelijk, maar jammer. Hij had liever meer nadruk gelegd op een tweede conclusie. Die over de toekomst van de professie.

Ook was Rinnooy Kan lid van het eerste Innovatieplatform. Hij was daarmee medebepalend voor de onderzoeks- en innovatieagenda van Nederland.

Dat Rinnooy Kan dus ook een agendabepaler is, lijkt me hiermee al voldoende aangetoond, maar ik voeg er nog één bijzonder argument aan toe.

Nog voordat de jury van de Akademiepenning ging spreken over kandidaten, was Alexander Rinnooy Kan al uitgeroepen tot prominent programmapunt voor deze middag. Hem was gevraagd als gastspreker in de voetsporen te treden van illustere voorgangers als Halbe Zijlstra, Mark Rutte en Peter Wennink. Met welk doel? Niet alleen om **ons** te inspireren, maar vooral ook **de bewindslieden van het ministerie van OCW** die op dit moment werken aan hun visie op het Nederlandse wetenschapsbeleid en -bestel.

Als dat geen agendabepalen is.

Dan nog het criterium dat de ontvanger van de Akademiepenning moet zorgen voor een **goed wetenschappelijk klimaat**.

Dan kan ik natuurlijk teruggrijpen op zijn voorzitterschappen en lidmaatschappen, zoals van de SER en het Innovatieplatform, en op Rinnooy Kan als bruggenbouwer, maar dat doe ik niet.

Ik wil u graag wijzen op een belangrijk advies dat Rinnooy Kan jaren geleden schreef. Voor dat advies zelf zullen de meesten van u diep in het geheugen moeten graven. Maar de gevolgen van het advies waren groot en positief voor het wetenschappelijk klimaat in Nederland. Ik heb het over het advies *Vorming in Vorse* uit 1990. Rinnooy Kan was toen net rector af van de Erasmus Universiteit en leidde op verzoek van het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen de Adviescommissie Onderzoekschool. De commissie ging door het leven als de 'commissie-Rinnooy Kan'.

De ondertitel van het advies *Vorming in Vorse* was 'van student tot zelfstandig onderzoeker'. De commissie beval aan om een breed stelsel van onderzoekscholen tot stand te brengen. Tegelijk moesten er een beperkt aantal topinstituten worden opgericht. De toenmalige minister Jo Ritzen nam die aanbevelingen over. De twintig jaren daarna kon de Nederlandse wetenschap groeien en bloeien. Ondanks het soms schrale investeringsniveau. Maar dankzij Alexander Rinnooy Kan.

Het is om deze redenen dat de jury unaniem heeft besloten om Alexander Rinnooy Kan de Akademiepenning 2014 toe te kennen.

Graag wil ik mijn medejuryleden **bedanken**:

- Christoph Lüthy, hoogleraar Geschiedenis van de filosofie en de natuurwetenschappen aan de Radboud Universiteit
- Jim van Os, hoogleraar Psychiatrische Epidemiologie aan de Universiteit Maastricht
- Jan Smits, hoogleraar Europees privaatrecht en rechtsvergelijking aan de Universiteit Maastricht
- Bert Weckhuysen, hoogleraar Anorganische chemie en katalyse aan de Universiteit Utrecht

Dank ook aan het bureau van de KNAW dat ervoor zorgde dat wij als commissie snel en efficiënt ons werk konden doen.

Dames en heren,

Rinnooy Kan heeft zich in de afgelopen decennia zeer verdienstelijk gemaakt voor de wetenschap in Nederland en haar op unieke wijze verbonden met de maatschappij in al haar geledingen.

Hij wordt algemeen beschouwd als een autoriteit op het gebied van sociale en economische ontwikkelingen.

Hij heeft een indrukwekkend netwerk op hoog bestuurlijk niveau opgebouwd.

Daarnaast is hij een erudiet en charismatisch persoon die een feitelijke analyse in een debat voorstaat.

Wat hem voor wetenschappers zo'n aantrekkelijke gesprekspartner maakt, is dat hij zelf altijd inhoudelijk goed geïnformeerd is.

En, natuurlijk, dat hij ook zelf in de wetenschappelijke wereld zijn sporen heeft verdiend.

Daar houden wij wetenschappers van.

Bovendien, en dat is tegenwoordig lang geen vanzelfsprekendheid, is Rinnooy Kan charmant en prettig in de omgang.

Dames en heren,

Er zullen weinig Nederlanders zijn die zich zo gedreven, vasthoudend en effectief hebben ingezet voor de wetenschap als Alexander Rinnooy Kan.

Hij is de gedroomde *postillon d'amour* tussen wetenschap, politiek en samenleving.

Dank u wel.